

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Miroslaw Wróblewski

Warszawa, dnia 22 maja 2024 r.

sygn. akt III OSK 5037/21
dot. DS.523.1470.2020

Naczelnny Sąd Administracyjny
Wydział III
ul. Boduena 3/5
00-011 Warszawa

Skarżący:

Rzecznik Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Strona przeciwna:

Prezes
Urzędu Ochrony Danych Osobowych
ul. Stawki 2
00-193 Warszawa

Pismo procesowe Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych

W nawiązaniu do skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 10 maja 2021 r. wniesionej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (dalej jako: WSA) z dnia 15 lutego 2021 r. (sygn. akt II SA/Wa 1264/20) i odpowiedzi Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (dalej jako: Prezes UODO), na ww. skargę z dnia 25 maja 2021 r. (znak: DS.523.1470.2020) oraz w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE (dalej jako: TS) z dnia 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21, *Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Prezes UODO wnosi o uwzględnienie ww. skargi kasacyjnej, nie podtrzymując tym samym stanowiska wyrażonego w ww. odpowiedzi na skargę kasacyjną.

W ww. wyroku z dnia 5 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że przyjmując i utrzymując w mocy art. 88a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.; zwanej dalej jako p.u.s.p.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 190), art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1093 ze zm.) w brzmieniu nadanym wspomnianą wcześniej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. i art. 8 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów administracyjnych z dnia 25 lipca 2002 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2492 ze zm.; zwanej dalej jako: p.u.s.a.), w brzmieniu nadanym tą samą ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r., Rzeczpospolita Polska uchybiła prawu do poszanowania życia prywatnego i prawu do ochrony danych osobowych zagwarantowanym w art. 7 i art. 8 ust. 1 karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 4.03.2021, str. 35, zwanego dalej jako: RODO).

W ww. wyroku TS zauważył, że ani fakt, iż informacje będące przedmiotem zakwestionowanych przepisów krajowych dotyczą sędziów, ani okoliczność, że informacje te mogą ewentualnie mieć pewne związki z pełnieniem przez nich urzędu, nie mogą jako takie wyłączyć ww. przepisów krajowych z zakresu stosowania RODO. Zakwestionowane przepisy krajowe przewidują, że operacje zbierania i udostępniania odnośnych informacji w postaci elektronicznej są wykonywane wprawdzie co do zasady przez prezesów sądów powszechnych albo sądów administracyjnych oraz, w szczególnych wypadkach, przez KRS lub Ministra Sprawiedliwości, to jednak takie operacje nie są związane z wykonywaniem przez te organy zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, w związku z czym art. 2 ust. 2 lit. a) RODO nie ma zastosowania do tych operacji. Ponadto, jak wskazał TS, z jednej strony informacje, które zostały objęte obowiązkiem złożenia oświadczenia i udostępnienia w postaci elektronicznej dotyczą zidentyfikowanych lub możliwych do zidentyfikowania osób fizycznych i w związku z tym wchodzi w zakres pojęcia danych osobowych w rozumieniu art. 4 pkt 1 RODO, a z drugiej strony przepisy krajowe polegające, jak w niniejszej sprawie, na nałożeniu obowiązku złożenia oświadczenia i udostępnienia odnośnych informacji w postaci elektronicznej wymagają wykonania operacji zbierania, utrwalania i rozpowszechniania tych informacji, czyli zestawu operacji stanowiących przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu art. 4 pkt 2 RODO. W świetle powyższego, w ocenie TS, kwestionowane przepisy krajowe wchodzi tym samym w zakres stosowania RODO, a zatem powinny być zgodne z przepisami tego rozporządzenia.

TS stwierdził również, że jak wynika z zakwestionowanych przepisów krajowych, a dokładniej z brzmienia art. 88a p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu – przepisu, do którego odsyłają z kolei art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym

brzmieniu i art. 8 § 2 p.u.s.a. w zmienionym brzmieniu, informacje udzielone w oświadczeniu w celu udostępnienia ich w postaci elektronicznej są trojakiemu rodzajowi. Informacje te dotyczą bowiem, po pierwsze, członkostwa danego sędziego w zrzeszeniu, ze wskazaniem nazwy i siedziby zrzeszenia, pełnionych funkcji oraz okresu członkostwa, po drugie, funkcji pełnionej przez sędziego w organie fundacji nieprowadzącej działalności gospodarczej, ze wskazaniem nazwy i siedziby fundacji oraz okresu pełnienia funkcji, i po trzecie, członkostwa zainteresowanego w partii politycznej przed powołaniem na stanowisko sędziego, a także w okresie sprawowania przez niego urzędu przed dniem 29 grudnia 1989 r., ze wskazaniem nazwy partii politycznej, pełnionych funkcji oraz okresu członkostwa. W ocenie TS zbieranie i udostępnianie w postaci elektronicznej informacji dotyczących członkostwa sędziego w partii politycznej i funkcji pełnionych w tej partii, o których mowa w art. 88a § 1 pkt 3 p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu, stanowi przetwarzanie, które może ujawnić poglądy polityczne zainteresowanego w rozumieniu art. 9 ust. 1 RODO, a także, z uwagi na bardzo szeroki i nieprecyzyjny charakter sformułowań, których użył polski ustawodawca, zbieranie i udostępnianie w postaci elektronicznej takich informacji może, w zależności od konkretnego charakteru danych zrzeszeń i fundacji, ujawniać przekonania religijne lub światopoglądowe zainteresowanych w rozumieniu art. 9 ust. 1 RODO.

Ponadto, zdaniem TS, z uwagi na to, że ww. dane osobowe zawierają informacje o zidentyfikowanych osobach fizycznych, dostęp ogółu społeczeństwa do wspomnianych danych narusza zagwarantowane w art. 7 Karty praw podstawowych UE prawo podstawowe zainteresowanych do poszanowania ich życia prywatnego, przy czym w tym kontekście nie ma znaczenia okoliczność, że dane te mogą mieć związek z ich działalnością zawodową. Jednocześnie publiczne udostępnienie takich danych stanowi przetwarzanie danych osobowych objęte zakresem art. 8 Karty praw podstawowych UE. Tak więc udostępnienie wspomnianych danych osobowych osobom trzecim stanowi ingerencję w prawa podstawowe ustanowione w art. 7 i 8 Karty praw podstawowych UE, niezależnie od tego, w jaki sposób przekazane informacje zostaną później wykorzystane.

Warto w tym miejscu powołać również wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej również ETPC) z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie *Kaczmarek przeciwko Polsce* (16974/14) dotyczącej ujawnienia nagrania rozmowy telefonicznej żony byłego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji podczas konferencji prasowej oraz przechowywania materiałów zebranych podczas tajnej operacji inwigilacji, w którym ETPC uznał skargę za dopuszczalną i orzekł, że w ww. sprawie doszło do naruszenia art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej jako: Konwencja), ze względu na ujawnienie rozmowy telefonicznej wnioskodawcy oraz ze względu na przechowywanie danych uzyskanych podczas tajnego nadzoru. W ww. wyroku ETPC w szczególności stwierdził, że ujawnienie podczas konferencji prasowej nagrania rozmowy telefonicznej osoby, która nie była przedmiotem dochodzenia, wykraczało poza zakres upoważnienia przyznanego organom ścigania przez art. 156 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37; dalej jako: kpk). ETPC w tym

wyroku zauważył, że w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy art. 156 § 5 kpk dotyczył głównie dostępu do akt sprawy w celu sporządzania odpisów i stanowią, że w wyjątkowych przypadkach w trakcie dochodzenia dostęp do akt sprawy można uzyskać osobom trzecim za zgodą prokuratora. Jednakże w prawie krajowym nie określono jednak ani wyjątkowych przypadków, ani sposobu udzielenia dostępu osobom trzecim. ETPC doszedł do wniosku, że ingerencja w życie prywatne wnioskodawcy nie była zgodna z wymogami art. 8 ust. 2 Konwencji i że w związku z tym doszło do naruszenia tego przepisu. Zdaniem ETPC każda ingerencja w prawa jednostki z art. 8 Konwencji może być uzasadniona na podstawie art. 8 ust. 2 Konwencji tylko wtedy, gdy jest zgodna z prawem, realizuje jeden lub więcej zgodnych z prawem celów, do których odnosi się ten ustęp, i jest niezbędna w społeczeństwie demokratycznym do osiągnięcia takiego celu. Jeśli chodzi o kryterium „zgodnie z prawem”, to kryterium to oznacza nie tylko, że dany akt powinien mieć pewną podstawę w prawie krajowym, ale również odnosi się do **jakości danego prawa**, co oznacza, że prawo to powinno być dostępne dla zainteresowanego i przewidywalne co do jego skutków. W kontekście między innymi zatrzymywania danych osobowych konieczne jest posiadanie jasnych, szczegółowych przepisów regulujących minimalne gwarancje, dotyczące m.in. czasu trwania, przechowywania, wykorzystywania, dostępu osób trzecich, procedur zachowania integralności i poufności danych oraz procedur ich niszczenia.

Natomiast Prezes UODO w decyzji z dnia 6 kwietnia 2020 r. (znak: DS.523.1470.2020) uznał, że z powołanych przepisów p.u.s.p., p.u.s.a., a także art. 70 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2250 ze zm.), jak również ustawy o Sądzie Najwyższym i art. 103 a § 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390) wynika w sposób nie budzący wątpliwości i nie wymagający interpretacji, iż został w nich sformułowany pod adresem sędziów i prokuratorów obowiązek złożenia przez ww. osoby oświadczeń o członkostwie w organizacjach w nich wymienionych (zrzeszenia, stowarzyszenia, organy fundacji nieprowadzących działalności gospodarczej, partie polityczne – przed powołaniem na stanowisko). Wskazany obowiązek wynika z powołanych przepisów w sposób jednoznaczny, podobnie jak termin jego wykonania. Jednocześnie z ww. przepisów w sposób jednoznaczny wynika obowiązek upublicznienia ww. oświadczeń w Biuletynie Informacji Publicznej. Natomiast funkcjonowanie Biuletynu Informacji Publicznej również wynika z przepisów prawa, zgodnie bowiem z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), tworzy się urzędowy publikator teleinformatyczny – Biuletyn Informacji Publicznej – w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej, w postaci ujednoczonego systemu stron w sieci teleinformatycznej.

Wobec powyższego w ww. decyzji z dnia 6 kwietnia 2020 r. Prezes UODO stwierdził, że kwestionowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich w piśmie z dnia 9 marca 2020 r., inicjującym postępowanie przed organem, przetwarzanie danych osobowych sędziów i prokuratorów jest wynikiem wykonania przez ww. osoby obowiązku jednoznacznie określonego w przepisie prawa i ma zatem oparcie w art. 6 ust. 1 lit. c) RODO, i umorzył postępowanie w sprawie.

Decyzja ta została utrzymana w mocy przez WSA ww. wyrokiem z dnia 15 lutego 2021 r. (sygn. akt II SA/Wa 1264/20), kwestionowanym przez Rzecznika Praw Obywatelskich ww. skargą kasacyjną z dnia 10 maja 2021 r., w którym to WSA przychylił się do ww. stanowiska Prezesa UODO, potwierdzając, że przetwarzanie danych osobowych sędziów i prokuratorów ma oparcie w art. 6 ust. 1 lit. c) RODO jako będące wynikiem wykonania przez ww. osoby obowiązku jednoznacznie określonego w przepisie prawa krajowego.

Powołane wyżej wyroki TS i ETPC, a zwłaszcza wyrok TS odnoszący się wprost do ww. przepisów krajowych będących podstawą kwestionowanego rozstrzygnięcia Prezesa UODO i jednocześnie zawierający ich ocenę pod kątem zgodności z prawem unijnym, mają istotne znaczenie prawne dla niniejszej sprawy. Zauważyć należy bowiem, że TS w ww. wyroku z dnia 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21, uznał ww. przepisy prawa krajowego za naruszające art. 7 i art. 8 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 RODO.

Tym samym wyroki te, jako potwierdzające słuszność stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich wyrażonego w ww. skardze kasacyjnej z dnia 10 maja 2021 r., nie mogą zostać pominięte przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy.

W ich świetle zasadne jest bowiem stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące naruszenia zarówno przez WSA, jak i organ art. 6 ust. 1 lit. c) i e) RODO w zw. z art. 6 ust. 3 RODO w niniejszej sprawie. Art. 6 ust. 3 RODO *in fine* stanowi, że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym, oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu. Jak wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich, kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie ma to, że ustawodawca unijny nie poprzestał, w odniesieniu do przepisu prawa krajowego, który stanowić ma podstawę przetwarzania danych osobowych w zw. z art. 6 ust. 1 lit. c) RODO, na formalnym wymaganiu jego uchwalenia i obowiązywania. Taki przepis krajowy musi spełniać kryteria jakościowe, to jest służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym oraz być proporcjonalny do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu. Co więcej, jak stanowi RODO, w przypadku przetwarzania, o którym mowa w art. 6 ust. 1 lit. e) RODO, musi być ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi. Zatem, jak zauważył Rzecznik, WSA powinien wziąć pod uwagę i zastosować wymagania jakościowe, dotyczące przede wszystkim niezbędności i proporcjonalności, wynikające z prawa Unii Europejskiej.

Oparcie rozstrzygnięcia na przepisie krajowym, nie określającym celu przetwarzania danych pozyskiwanych w drodze ww. oświadczeń o członkostwie, m. in. w zrzeszeniach, czy stowarzyszeniach, w tym ich publicznego udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej, jak i okresu przechowywania udostępnionych danych, było niewystarczające.

Wobec powyższego Prezes UODO nie może podtrzymać powołanego wyżej stanowiska zaprezentowanego tak w zaskarżonej decyzji z dnia 6 kwietnia 2020 r.

(znak: DS.523.1470.2020), odpowiedzi na skargę Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanej do WSA, jak i odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Tym samym Prezes UODO wnosi jak na wstępie.

Mirosław Wróblewski
Prezes
Urzędu Ochrony Danych Osobowych